KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z mitologii

Grupa A

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **A**

3. (1 pkt) **B**

4. (4 pkt) **1. F; 2. P; 3. F; 4. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–C, 2–A, 3–D, 4–B, 5–E** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **(1) Ikaryjskim; (2) Hellespontem; (3) Mleczna; (4) Marsjas** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pandora dostała imię, bo była darem dla ludzi od wszystkich bogów, a każdy z nich dał jej jakąś szczególną cechę. Puszka Pandory to dziś źródło nieszczęść — coś, czego otwarcie lub poruszenie ściąga na ludzi wiele kłopotów. U Parandowskiego nie ma puszki: Pandora dostała w posagu szczelnie zamkniętą glinianą beczkę, a po podniesieniu wieka wyleciały z niej smutki, troski, nędze i choroby.
Punktacja: Imię: Pandora była darem dla ludzi od wszystkich bogów — każdy obdarzył ją jakąś właściwością (1 pkt). Znaczenie frazeologizmu: źródło nieszczęść, sprawa, której poruszenie wywołuje lawinę kłopotów; u Parandowskiego jest to gliniana, szczelnie zamknięta beczka otrzymana w posagu (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pyrra oburzyła się, bo rozrzucanie szczątków rodziców uznała za niegodne. Deukalion zrozumiał, że bóstwo nie może doradzać złych uczynków: wspólną matką wszystkiego, co żyje, jest ziemia, a jej kośćmi są kamienie. Oboje z zasłoniętymi twarzami rzucali więc kamienie za siebie — z tych, które rzucił Deukalion, powstawali mężczyźni, z rzuconych przez Pyrrę kobiety. Tak ziemia na nowo się zaludniła.
Punktacja: Wyjaśnienie interpretacji: wspólną matką wszystkiego, co żyje, jest ziemia, a jej kośćmi — kamienie (1 pkt). Skutek: z kamieni rzucanych przez Deukaliona powstali mężczyźni, z rzucanych przez Pyrrę — kobiety; ród ludzki odrodził się (1 pkt).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Prometeusz, mądry tytan, na widok pięknej nieznajomej od razu wyczuł podstęp, odprawił ją i radził innym postąpić tak samo, a potem ostrzegał brata przed otwarciem beczki. Epimeteusz natychmiast ożenił się z Pandorą, a że miał zwyczaj myśleć bardzo długo i powoli, zanim rozważył radę brata, żona nakłoniła go do otwarcia beczki. Jego imię znaczy wstecz myślący — to człowiek, który rozumie skutki swoich czynów dopiero po fakcie.
Punktacja: Prometeusz od razu zwietrzył podstęp, nie przyjął Pandory i ostrzegał brata, by nie otwierał beczki (1 pkt). Epimeteusz (wstecz myślący) ożenił się z Pandorą, myślał długo i powoli i pozwolił otworzyć beczkę — jest mądry dopiero po szkodzie (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Helios pochopnie przysiągł spełnić życzenie syna, zanim je usłyszał, a potem nie mógł się już wycofać. Faeton, chcąc dowieść, że jest synem Słońca, poprosił o przejażdżkę wozem słonecznym, choć nie umiał powozić — konie zboczyły z drogi i raz podpalały eter, raz wysuszały rzeki. Mit tłumaczył w ten sposób, dlaczego Etiopowie mają czarną skórę i skąd w Afryce wzięła się pustynia. Na koniec Dzeus raził Faetona piorunem.
Punktacja: Błąd: Helios przysiągł spełnić każde życzenie syna, nie pytając, czego ten zapragnie, a Faeton zażądał powożenia wozem słońca, choć nie miał do tego siły ani umiejętności (1 pkt). Zjawiska: od wozu jadącego za nisko poczerniała skóra Etiopów, a zielone pola Afryki zamieniły się w pustynię (1 pkt).

Grupa B

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **A**

3. (1 pkt) **D**

4. (4 pkt) **1. F; 2. F; 3. F; 4. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–A, 2–E, 3–B, 4–C, 5–D** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **(1) Minerwa; (2) Ceres; (3) Prozerpiną; (4) Eskulapa** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Prometeusz dał ludziom naukę o liczbach i sztukę pisma, oswoił dla nich zwierzęta i zaprzągł konie do wozu, nauczył żeglować i dał chorym lekarstwa. Wcześniej ludzie żyli jak mrówki w ciemnych jaskiniach i niczego nie rozumieli. Rozbudzenie ducha oznacza, że tytan dał im rozum i wiedzę, a dzięki nim przewagę nad przyrodą, której dotąd się bali.
Punktacja: Wskazanie trzech darów zgodnych z tekstem, np. nauka o liczbach, pismo, oswojenie zwierząt i zaprzęgnięcie koni, żegluga, lekarstwa i zioła, znajomość wschodów i zachodów gwiazd, wydobywanie metali, wróżenie (1 pkt) — przy mniej niż trzech darach 0 pkt za to kryterium. Wyjaśnienie: przed Prometeuszem ludzie żyli jak ślepcy, bezradni wobec przyrody; tytan dał im wiedzę i świadomość, dzięki którym zapanowali nad światem (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Narcyz był tak piękny, że kochały się w nim wszystkie nimfy, ale on nie zważał na żadną i kochał tylko polowanie. Gdy nachylił się nad strumieniem, zobaczył w wodzie swoje odbicie i zakochał się w sobie. Zapomniał o całym świecie, wpatrzony w wodę, i w końcu umarł z próżnej tęsknoty, a na jego grobie wyrósł biały kwiat ze złotym środkiem — narcyz. Narcyzm oznacza dziś przesadne skupienie na sobie i zachwyt nad samym sobą.
Punktacja: Historia: Narcyz, piękny młodzieniec kochający tylko łowy, obojętny na miłość nimf, ujrzał w strumieniu własne odbicie, zakochał się w sobie, zapomniał o świecie i umarł z tęsknoty; na jego grobie wyrósł kwiat narcyz (1 pkt). Znaczenie: nadmierne zapatrzenie w siebie, zakochanie we własnej osobie (1 pkt).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Zalotnicy nalegali, by Penelopa wybrała któregoś z nich, bo uważali Odyseusza za zmarłego. Penelopa oświadczyła, że wyjdzie za mąż dopiero wtedy, gdy uszyje szatę pośmiertną. Co w dzień uszyła, to nocą pruła, i tak zwodziła zalotników około dwóch lat, aż podstęp się wydał. Pokazuje to jej wierność mężowi i przebiegłość — Penelopa jest równie sprytna jak Odyseusz.
Punktacja: Podstęp: obiecała wybrać męża dopiero po uszyciu szaty pośmiertnej; w dzień szyła, a nocą pruła — przez około dwa lata (1 pkt). Postawa: wierność mężowi i spryt — zyskiwała na czasie, czekając na powrót Odyseusza (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Hades porwał Persefonę, córkę bogini urodzaju Demeter, do podziemi. Demeter w rozpaczy sprawiła, że ziemia przestała rodzić plony. Zeus nakazał Hadesowi oddać Persefonę, ale ta zjadła kilka ziarenek granatu, co związało ją z podziemiem: odtąd co roku na trzy miesiące musi wracać do męża — wtedy Demeter rozpacza i nastaje zima — a gdy wraca do matki, przynosi ze sobą wiosnę i przyroda rozkwita. Mit tłumaczył więc cykliczność pór roku i urodzaju.
Punktacja: Streszczenie mitu — porwanie Persefony przez Hadesa i rozpacz Demeter (1 pkt) + wyjaśnienie związku z porami roku: część roku Persefona spędza w Hadesie, część na ziemi (1 pkt). Maks. 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 24 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	22–24 pkt
dobry (4)	18–21 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	8–11 pkt
niedostateczny (1)	0–7 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/mitologia**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.